

Eduskunnan talousvaliokunta
Valiokuntaneuvos Teija Miller

Vastaus toimitettu osoitteeseen: TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto asiassa: HE 255/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Kiitämme eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto asiassa HE 255/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Toteamme asiassa seuraavaa:

1. Asiantuntijalausunnon tarkoitus

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytäyt Pohjoismaiden Investointipankin ("NIB" tai "Pankki") asiantuntijaa kuultavaksi etäyhteydellä torstaina 25.2.2021 klo 12.00 ja kirjallista asiantuntijalausuntoa asiassa HE 255/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi kestävän rahoituksen tukemista koskevassa Euroopan Unionin lainsäädännössä edellytetyt muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.

2. Pohjoismaiden Investointipankin oikeudellinen asema

NIB on Islannin, Latvian, Liettuan, Norjan, Ruotsin, Suomen, Tanskan ja Viron yhdessä omistama kansainvälinen järjestö, tarkemmin sanottuna kansainvälinen rahoituslaitos. NIB perustettiin Pohjoismaiden välisellä valtiosopimuksella vuonna 1975 ja Pankki aloitti toimintansa vuonna 1976. Baltian maat liittyivät NIB:n jäsenmaiksi vuonna 2005. NIB:n päätoimipaikka on pankin perustamisesta asti sijainnut Helsingissä.

NIB rahoittaa tuottavuutta parantavia ja ympäristölle hyödyllisiä hankkeita. NIB tarjoaa sekä yksityisen että julkisen sektorin asiakkaille pitkäaikaista rahoitusta markkinaehdoin ja Pankilla on luotonantoa sekä jäsenmaissa että niiden ulkopuolella. Pankki hankkii luotonannossaan tarvitsemansa varat kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta. NIB:n joukkovelkakirjalainoilla on paras mahdollinen AAA/Aaa luottokelpoisuusluokitus.

NIB:lla on kansainvälisen oikeushenkilön asema ja täysi oikeustoimikelpoisuus. NIB:n toimintaa sääntelee sen perussopimukset ja kansainvälinen julkisoikeus. Perussopimukseen kuuluu Tanskan, Viron, Suomen, Islannin, Latvian, Liettuan, Norjan ja Ruotsin välillä 11.2.2004 tehty Pohjoismaiden Investointipankkia koskeva perussopimus (Sops 174-175/2004) ja siihen liittyvät säännöt muutoksiin sekä Suomen tasavallan hallituksen ja Pohjoismaiden Investointipankin välillä 20.10.2010 tehty isäntämaasopimus (Sops 124-125/2010). Muiden kansainvälisten järjestöjen tavoin NIB nauttii tietyistä erioikeuksista ja -vapauksista perussopimuksensa nojalla.

3. Oikeudelliseen asemaan perustuvat erioikeudet ja -vapaudet

Kansainvälisen oikeuden alaisena oikeussubjektina NIB on pääsääntöisesti kansallisen ja Euroopan Unionin lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolella. Perussopimuksensa mukaisten erioikeuksien ja -vapauksien mukaisesti NIB:lla on mm. omat tunnustetut hallinto- ja valvontaelimet, ja näin ollen NIB

on vapautettu kansallisen lain mukaisista tiedonantovelvollisuuksista eikä NIB ole kansallisen pankkivalvonnan tai muun valvonnan alla.

NIB antaa lausuntonsa asiassa huomioiden Pankin oikeudellisen aseman valtiosopimuksella perustettuna kansainvälisenä järjestönä. NIB jää hallituksen esityksessä (HE 255/2020 vp) mainittujen lakien soveltamisalan ulkopuolelle. NIB ei ole Finanssivalvonnan tai muun kansallisen tai Euroopan Unionin valvontaviranomaisen valvonnan alaisuudessa eikä Pankki muutoinkaan kuulu kansallisen valvonta- ja seuraamusjärjestelmän piiriin. Selvytyden vuoksi todettakoon, ettei hallituksen esityksessä (HE 255/2020 vp) mainittujen lakien seuraamusmenettelyjä ja sanktioita voi kohdistaa Pankkiin.

Yllä mainituista syistä pidättäydymme antamasta lausuntoa hallituksen esityksessä (HE 255/2020 vp) mainittujen lakimuutosten yksityiskohtaisista sanamuodoista. Tästä huolimatta haluamme korostaa, että NIB täysin kannattaa sekä edistää omassa toiminnassaan kestävän rahoituksen periaatteita sekä rahoitukseen liittyvien kestävyys- ja vastuullisuusnäkökulmien avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

4. Kestävän rahoituksen periaatteet NIB:n toiminnassa

NIB:n visiona on vauras ja kestävän kehityksen mukainen Pohjoismaiden ja Baltian maiden alue. Pankki arvioi kaikki rahoittamansa projektit kestävän kehityksen näkökulmasta. Jäsenmaidensa tuotavuuden edistämiseksi NIB:n rahoittamat projektit keskittyvät tekniikkaan ja innovointiin, inhimilliseen pääomaan ja yhtäläisiin taloudellisiin mahdollisuuksiin, infrastruktuuriin ja markkinoiden tehokkuuteen ja liiketoimintaympäristöön. Kestävän kehityksen edistämiseksi NIB lainoittaa projekteja, jotka tähtäävät päästöjen vähentämiseen, ennaltaehkäisyyn, resurssitehokkuuteen, edistämään puhdasta teknologiaa ja ilmastomuutoksen lieventämiseen.

NIB sijoittaa myös valtioiden, yritysten tai kuntien liikkeelle laskemiin vihreisiin joukkovelkakirjalainoihin (ns. green bonds). NIB rahoittaa näillä sijoituksilla ympäristöllisesti kestäviä ja ilmastomuutoksen lieventämistä edistäviä projekteja. Pankin omien vihreiden joukkovelkakirjalainojen (ns. NIB Environmental Bonds) liikkeelle laskusta saaduilla varoilla rahoitetaan hankkeita, joilla on positiivinen ympäristövaikutus.

NIB:lla on luotonannolle vastuullisuutta koskevat linjaukset ja toimintaperiaatteet. Pankki valmistelee tällä hetkellä uutta vastuullista sijoittamista koskevia puitteita sekä yksityiskohtaisempia suosituksia ympäristöasioiden, sosiaalisten asioiden ja hyvän hallintotavan asioiden (ns. ESG-asioiden) huomioimiseksi Pankin treasury-toiminnassa. Puitekehityksen pääasiallisena tarkoituksena on varmistua siitä, että yritykset joiden velkakirjoihin NIB sijoittaa ja joiden kanssa NIB tekee transaktioita täyttävät Pankin asettamat vaatimukset hyvälle ESG-toiminnalle.

5. Kestävän rahoituksen periaatteiden sekä avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen

Omien vastuullisuutta koskevien toimintaperiaatteiden lisäksi NIB on sitoutunut kestävään rahoitukseen tähtääviin periaatteisiin ja liittynyt vastuullisuusasioita käsitteleviin työryhmiin. Osana yhteistyötä muiden kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa NIB myötävaikuttaa vaikutusraportointia koskevien puitekehysten harmonisointiin, esim. liittyen uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen.

Vuonna 2019 NIB allekirjoitti Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) vastuullisen sijoittamisen periaatteet (ns. United Nations Principles for Responsible Investment), jonka myötä Pankki on sitoutunut huomioimaan ESG-asiat sijoituksissaan. Vuonna 2019 NIB allekirjoitti myös YK:n vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet (United Nations Principles for Responsible Banking) ja liittyi finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän (Financial Stability Board, FSB) Task Force on Climate-related Financial Disclosures -työryhmään. Lisäksi, NIB osallistuu International Capital Markets Associationin (ICMA) vihreiden joukkovelkakirjalainojen periaatteiden (Green Bond Principles) työryhmiin.

Vuonna 2015 NIB allekirjoitti puitekehysten yhdentoista muun kansainvälisen rahoituslaitoksen kanssa koskien yhtenäistä lähestymistapaa projektitasojen kasvihuonekaasujen kirjanpitoon (International Financial Institution Framework for a Harmonised Approach to Greenhouse Gas Accounting).

Läpinäkyvyys (transparency) ja vastuullisuus (accountability) ovat NIB:n viestintäperiaatteiden kulmakiviä. Pankki tiedottaa säännöllisesti rahoittamistaan projekteista, lainanotostaan ja treasury-toiminnastaan. NIB:n vastuullisuusraportointi sisältyy Pankin vuosiraportointiin ja kattaa Pankin toiminnan kehityksen taloudellisissa, ympäristö- ja sosiaalisissa sekä eettisissä asioissa. NIB Impact Report 2020 on ajoitettu julkaistavaksi 16.3.2021. NIB raportoi vastuullisuusasioista yleisesti käytettyjen standardien ja kansainvälisesti tunnustettujen puitekehysten mukaisesti. Osana YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita, NIB tulee laatimaan vuosittaisen raportin vastuullisesta sijoitustavastaan, joka tullaan julkaisemaan vuodesta 2022 alkaen.

6. Lopuksi

NIB kannattaa ja tukee kestävän rahoituksen periaatteita ja edistää oman sijoitus- ja rahoitustoimintansa kautta näiden periaatteiden toteutumista. NIB pyrkii omalla toiminnallaan edistämään kestävyys- ja vastuullisuusnäkökulmien avoimuutta ja läpinäkyvyyttä rahoitusmarkkinoilla. Oikeudellisen asemansa takia NIB jää hallituksen esityksessä (HE 255/2020 vp) mainittujen lakien soveltamisalan ulkopuolelle, minkä johdosta Pankki ei lausu lakimuutosten yksityiskohtaisista sanamuodoista.

Helsingissä, 24.2.2021

POHJOISMAIDEN INVESTOINTIPANKKI (NIB)

XXX